

Leszek Sykulski

Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim

ROSYJSKI TRANSHUMANIZM – GENEZA I WSPÓŁCZESNOŚĆ

- Przyjdzie, a imię jego będzie człowiek-bóg.

- Bóg-człowiek?

- Człowiek-bóg, w tym różnica.

(A. Kiryłow do M. Stawrogina, „Biesy” F. Dostojewskiego)¹

Transhumanizm – wprowadzenie

Koniec XIX wieku to nie tylko czas narodzin wielkich syntez geograficznych i historycznych, z których wyłoniła się geopolityka, lecz także czas narodzin filozofii, która sto lat później wpłynie w sposób istotny na kręgi intelektualne na całym świecie. Także na myślenie o władzy i ładzie międzynarodowym. Mowa tutaj o transhumanizmie. Jest to prąd intelektualny, który zakłada, że człowiek w swojej obecnej postaci znajduje się w stadium przejściowym, stanowi tylko jeden z etapów ewolucji, a pod wpływem czynników cywilizacyjnych (kulturowych i technologicznych) dąży do stanu „postludzkiego”, czyli nowego, „lepszego” gatunku, nowej formy egzystencji².

Historię transhumanizmu można podzielić na dwa etapy. Pierwszy to okres narodzin samej filozofii, drugi okres obejmuje praktyczne dążenia do realizacji założeń teoretycznych i związany jest z rozwojem wysokich technologii, osiągnięciami inżynierii genetycznej, medycyny. Prawdziwy *boom* na transhumanizm rozpoczął się jednak niedawno, kilkanaście lat temu i

¹ W oryg. *On pridet, i imya yemu chelovekobog. – Bogochelovek? Chelovekobog, v etom raznitsa.* F. Dostoyevskiy, *Besy*, [w:] *Sobraniye sochineniy v 10 t.*, Moskva 1957, t. 7, s. 251-252.

² H. Campbell, M. Walker, *Religion and Transhumanism: Introducing a Conversation*, “*Journal of Evolution and Technology*” 2005, Vol. 14, Issue 2, p. 91-100.

związany jest m.in. z gwałtownym rozwojem nanotechnologii, genetyki i prac nad sztuczną inteligencją. Możliwości realizacji założeń transhumanizmu jego propagatorzy upatrują m.in. w tzw. konwergencji NBIC. Chodzi o współzależność badań z zakresu: N – nanotechnologii, B – biotechnologii, I – technologii informacyjnych, C – kognitywistyki³.

W osiągnięciach najnowszych technologii transhumaności upatrują szansy na osiągnięcie takich celów jak:

- wydłużenie życia ludzkiego (zahamowanie procesu starzenia);
- eliminację chorób;
- rozwój inżynierii organów i tkanek, pozwalającą na tworzenie sztucznych organów („części zamiennych”);
- rozszerzenie zdolności intelektualnych człowieka;
- rozwój sztucznej inteligencji i stworzenie możliwości przeniesienia ludzkiej świadomości np. do sieci neuronowych;
- zacieranie barier między ludźmi (geograficznych, językowych, państwowych itp.);
- uzyskanie pełnej kontroli nad zasobami Ziemi (możliwość dowolnego wpływania na klimat, czerpanie energii z jądra Ziemi itd.),
- eksploracja kosmosu⁴.

Obecnie na świecie, we wszystkich najwyżej rozwiniętych państwach, istnieją nie tylko organizacje naukowe i społeczne, zajmujące się propagowaniem rozwoju nowych technologii w celu poprawy zdolności ludzkiego organizmu (intelektualnych, fizycznych i psychicznych), lecz także powstają poważne programy rządowe finansujące takie badania. W Stanach Zjednoczonych w Dolinie Krzemowej założono np. Singularity Univeristy (Uni-

³ D. McIntosh, Human, *Transhuman, Posthuman: Implications of Evolution-by-design for Human Security*, „Journal of Human Security” 2008, Vol. 4, Issue 3, p. 4-20.

⁴ Novye technologii i i prodolzheniye evolucii cheloveka? Transgumanisticheskiiy proekt budushchego, LKI, Moskva 2008, s. 8, 33-34.

wersytet Osobliwości), dotowany m.in. przez NASA i Google, który rozwija technologie przyszłości związane ze światopoglądem transhumanistycznym. Jednym z głównych intelektualistów związanych z ideą powstania i rozwoju tego ośrodka jest Raymond Kurzweil, znany szerzej jako „Ray Kurzweil”, jeden z najbardziej znanych na świecie futurologów, przez tygodnik „Time” sklasyfikowany w 2011 r. na 30. miejscu wśród najbardziej wpływowych ludzi świata⁵.

Mikołaja Fiodorowa idea nieśmiertelności

Świat zakończy ten, komu na imię będzie człowiek-bóg.

Mikołaj Bierdiajew⁶

Za ojca światowego transhumanizmu uznaje się rosyjskiego prawosławnego filozofa Mikołaja Fiodorowa (1829-1903), który stworzył koncepcję wskrzeszenia zmarłych i nieśmiertelności człowieka. Jego „filozofia wspólnego czynu” propagowała „chrześcijaństwo aktywne”, którego celem miało być doskonalenie człowieka, także za pomocą nowoczesnych technologii. Wszystko w myśl własnej interpretacji fragmentu Pierwszego Listu do Koryntian (1 Kor, 15, 21): „Skoro śmierć przyszła przez człowieka, to przez człowieka też dokona się zmartwychwstanie”⁷.

Fiodorow o wiele częściej niż słowa „zmartwychwstanie” używał pojęcia „wskrzeszenie”. Zbawienie zatem miałoby się odbyć z woli Boga, ale po-

⁵

http://www.time.com/time/specials/packages/article/0,28804,2058044_2061021_2061023,00.html [3.03.2013]

⁶ W oryg. *Mir zakonchit tot, komu imya budet chelovekobog.* N. Berdyayev, *Mirosozertsaniye Dostoyevskogo*, [w:] *Filosofiya, tvorchestvo, kul'tura, iskusstvo, Iskusstvo*, Moskva 1994.

⁷ Cyt. wg: *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu*, Edycja Świętego Pawła, Częstochowa 2009. Por. z oryg. tekstem greckim: <http://www-users.cs.york.ac.uk/~fisher/cgi-bin/gnt?id=0715>

przez bezpośrednie wykonawstwo człowieka, który miał być „aktywnym chrześcijaninem”. Celem człowieka miało stać się przebóstwienie własnej natury, dokonane własnymi rękami. Celem jest przekształcenie człowieka (postczłowieka) w nowy, nieśmiertelny eon bytu. Co bardzo istotne, w filozofii Fiodorowa Apokalipsa ma charakter wyłącznie warunkowy i jej ewentualne nadejście jest związane z aktywnością bądź biernością chrześcijan⁸. Fiodorowa można nazwać także ojcem jednego z głównych nurtów współczesnego transhumanizmu, który nosi nazwę – immortalizm. Jest to dążenie do uzyskania nieśmiertelności dzięki osiągnięciom nauki i techniki⁹.

Nauki Mikołaja Fiodorowa stanowią część szerszej grupy poglądów filozoficznych nazywanych rosyjskim kosmizmem. Jedną z cech charakterystycznych rosyjskiej tradycji filozoficznej jest rozpatrywanie człowieka w ścisłym związku ze Wszechświatem. W tradycji filozofii wszechjedności znajdziemy zarówno akcenty postawione na wymiar religijny, np. Włodzimierz Sołowiow (1853-1900) czy Mikołaj Łoski (1870-1965), jak i naukowe, np. Konstanty Ciołkowski (1857-1935) czy Włodzimierz Wiernadski (1863-1945)¹⁰.

Ciołkowski to światowy pionier astronautyki i „ojciec chrzestny” radzieckiego programu raketowego. Człowiek, który nie tylko marzył, lecz i stworzył teoretyczne podstawy pod lot człowieka w kosmos. I to pod koniec XIX wieku. Z kolei Wiernadski to twórca koncepcji noosfery (od gr. *nous* – rozum), „płaszczka mentalnego Ziemi”, zbioru wszystkich informacji i ich nośników na planecie. Z tej koncepcji jeszcze w czasach zimnej wojny wy-

⁸ Zob. J. Dobierzewski, *Nikołaj Fiodorow – ekscesy zmartwychwstania*, [w:] J. Dobierzewski (red.), *Wokół Szestowa i Fiodorowa, seria: Almanach myśli rosyjskiej*, t. IV, Wydział Filozofii i Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2007, s. 71-84; A. Sawicki, *Wskreszenie zmarłych przodków czy wieczny powrót? Nikołaj Fiodorow jako krytyk poglądów Fryderyka Nietzschego*, [w:] tamże, s. 85-102; N. Fiodorow, *Filozofia wspólnego czynu (Fragmenty Kantowskie)*, przeł. B. Szulęcka i P. Kosiorek, [w:] tamże, s. 197-238; N. Fiodorow, *Filozofia wspólnego czynu (Fragmenty Nietzscheańskie)*, przeł. A. Sawicki, [w:] tamże, s. 239-306.

⁹ <http://ieet.org/index.php/IEET/more/konovalenko201207261>. Por. <http://www.levada.ru/06-02-2012/kak-dolgo-khotyat-zhit-rossiyane> [3.03.2013].

¹⁰ Por. *Russkiy kosmizm. Antologiya filosofskoy mysli*, Moskva 1993.

prowadzano teorie geopolityczne związane z uzyskaniem panowania nad przestrzenią i jej zasobami poprzez zdobycie kontroli nad sferą mentalną świata. Teoria noosfery legła u podstaw teoretycznych współczesnych wojen informacyjnych i wojen sieciowych. Stanowi także ważny punkt odniesienia dla geopolityki krytycznej i teorii tworzenia wyobrażeń przestrzennych w społeczeństwach.

Transhumanizm we współczesnej Rosji

Współczesny rosyjski transhumanizm jest bardzo zróżnicowany intelektualnie. Możemy go podzielić na kilka grup, od myślicieli skoncentrowanych głównie na filozofii, przez naukowców, aż po organizacje polityczno-społeczne finansowane przez Kreml. Znajdziemy tam zatem reprezentantów tzw. Ruchu Fiodorowskiego, nurtu intelektualnego, skoncentrowanego na aspektach religijnych filozofii Mikołaja Fiodorowa (np. Swietłana Siemionowa, Borys Reżabek czy Anastazja Gaczowa). Osoby zainteresowane głębiej spojrzeniem myślicieli tego nurtu na rosyjski komizm poniżej mogą się zapoznać z wykładem Anastazji Gaczowej¹¹. Na marginesie warto wspomnieć, że współcześnie w Rosji do idei Fiodorowa odwołują się różne grupy ezoteryczne, parapsychologiczne czy związane z mistycyzmem wschodnim, które z transhumanizmem nie mają nic wspólnego.

Osobną grupę transhumanistów stanowią osoby, które ideami transhumanizmu doszły odmienną drogą niż poprzez rosyjski kosmizm. Należą do niej głównie naukowcy zajmujący się dyscyplinami związanymi wprost z postulatami omawianej filozofii. Warto tu wymienić Jana Korczmariuka, twórcę nowej interdyscyplinarnej nauki, noszącej nazwę settleretyka. Jest ona związana z poszukiwaniem możliwości przeniesienia świadomości człowieka na nośniki fizyczne inne niż ciało człowieka (np. komputer)¹².

¹¹ http://www.youtube.com/watch?v=_oiqZMXJBdc (prelekcja A. Gaczowej o rosyjskim kosmizmie) [3.03.2013]

¹² Zob. <http://www.settleretics.ru/> [3.03.2013]

Aleksander Bołonkin, pracujący w NASA rosyjski profesor, specjalista w zakresie kosmonautyki, matematyki i informatyki, stworzył podwaliny teoretyczne pod cywilizację elektroniczną i powstanie sztucznego rozumu. Jednym z jego stronników stał się profesor nauk medycznych, Eryk Minsker, który przy wsparciu Rosyjskiej Akademii Nauk i dzięki państwowym dotacjom stworzył w 2000 r. Międzynarodowy Program–50, którego celem stał się „atak na śmierć nie tylko z pozycji medycznych, ale i elektronicznych”¹³.

Sporą grupę transhumanistów w Rosji skupia Rosyjski Ruch Transhumanistyczny. Organizacja ta powstała w 2003 r. i stanowi jedną z najprężniej rozwijających się organizacji transhumanistycznych na świecie. Głównym celem rosyjskich transhumanistów – jak sami piszą na swojej stronie – jest *apgrejdacja* (od ang. *to upgrade* – uaktualnić, unowocześnić) człowieka w postczłowieka. Jak sami piszą: *strategia RRT ma na celu to, aby uczynić swoich członków wysokorozwiniętymi, nieśmiertelnymi, nie starzejącymi się, supramentalnymi transludźmi*¹⁴.

Na stronie internetowej ruchu znajduje się także fragment, który dobrze oddaje sposób myślenia rosyjskich transhumanistów:

Rosja i RRT są dziś centrum światowego transhumanizmu. Właśnie w Rosji, według sondaży, 18 procent mieszkańców chce żyć wiecznie, właśnie tutaj transhumanizm otrzymuje poparcie wśród polityków, właśnie tutaj ruch transhumanistyczny stworzył krio-firmę, właśnie tutaj mentalność ludzi pomaga im podjąć ideę nieśmiertelności i transhumanizmu. Jedynym krajem, w którym transhumanizm jest dobrze rozwinięty, są Stany Zjednoczone, gdzie funkcjonuje Humanity+ i gdzie narodził się współczesny transhumanizm. Większa część krajów ugrzęzła w XX wieku i ludzie nic tam o transhumanizmie nie wiedzą. To straszne do wyobrażenia, ale na przykład w Chinach

¹³

http://pelic98.chat.ru/program50_koi.html;
http://www.ihst.ru/~biosphere/Mag_3/bolonkin.htm [3.03.2013]]

¹⁴ W oryg. *Strategiya RTD napravlena na to, chtoby sdelat' svoikh chlenov vysokorazvitymi, bessmertnymi, nestareyushchimi, sverkhrazumnymi translyud'mi. Dlya etogo dvizheniye realizuyet tekhnologicheskiye proyekty, narashchivayet resursy, v tom chisle chelovecheskiye, zanimayetsya piarom i prodvizheniyem transgumanisticheskikh idey.* <http://transhuman.ru/movement> [9.06.2013]

tylko 15 osób wchodzi w skład organizacji transhumanistycznej (z 1,5 mld)¹⁵.

Krionika

Krio-firma, wspomniana na stronie RRT, to spółka „KrioRus” założona w 2005 r. zajmująca się komercyjnie krioniką, czyli techniką głębokiego schładzania ciał osób zmarłych (także zmarłych zwierząt) i przechowywania ich w temperaturze ciekłego azotu (−196 st. C). Celem jest ich ożywienie w przyszłości (wskrzeszenie), kiedy pozwoli na to stan rozwoju technologicznego. Pierwsze spółki krioniczna powstały w Stanach Zjednoczonych. Najstarszą instytucją krioniczna na świecie jest Cryonics Institute, założony w USA w 1976 r. przez Roberta Ettingera (1918-2011), prekursora i ojca współczesnej krioniki, autora książki „Perspektywa nieśmiertelności”. Ettlinger założył także powiązane z instytutem Stowarzyszenie Nieśmiertelnych (*Immortalist Society*).

Firma ta została powołana do życia m.in. przez Daniłę Miedwiediewa, doktora ekonomii, który pełni obecnie funkcję dyrektora generalnego i – jedną z barwniejszych postaci rosyjskiego transhumanizmu – Walerię Udałową, socjologa, częściej występującą w mediach pod pseudonimem – Waleria Pride. Jest to pierwsza na świecie poza Stanami Zjednoczonymi spółka zajmująca się krioprezerwacją (przechowywaniem zwłok w stanie głębokiego schłodzenia). Jak głosi hasło reklamowe spółki – „KrioRus – pierwsza spółka krioniczna w Eurazji”. Firma dokonuje przechowywania w ekstre-

¹⁵ W oryg. *Rossiya i RTD seychas yavlyayutsya tsentrom mirovogo transgumanizma. Imenno v Rossii po dannym oprosow 18% naseleniya khochet zhit' vечно, imenno zdes' transgumanizm poluchayet odobreniye sredi politikov, imenno zdes' transgumanisticheskoye dvizheniye sozdalo kriofirmu, imenno zdes' mentalitet lyudey pomogayet im prinyat' idei bessmertiya i transgumanizma. Yedinstvennoy stranoy, gde transgumanizm stol' zhe khorosho razvit, yavlyayetsya SSHA, gde baziruyetsya mezhdunarodnaya Humanity+ i gde zarodilsya sovremennyy transgumanizm. Bol'shaya chast' stran zastryala v 20-m veke i lyudi tam nichego pro transgumanizm ne znayut. Strashno predstavit', no, naprimer, v Kitaye vsego 15 chelovek, vkhodyashchikh v transgumanisticheskuyu organizatsiyu (iz 1,5 milliardov). <http://transhuman.ru/movement> [7.03.2013]*

malnych temperaturach zarówno całego ciała, jak i np. tylko mózgu (wówczas mamy do czynienia z neuroprezerwacją). Do tej pory, pod Moskwą, w kriostazie pozostaje ponad 20 zmarłych ludzi i kilkanaście zwierząt. Koszt neuroprezerwacji wynosi 10 tys. dolarów, zaś krioprezerwacji ok. 30 dolarów. Jako ciekawostkę można podać, że pierwszym skrionizowanym na świecie psem była suczka Walerii Pride – Alisa, którą zamrożono w 2008 r. Rok później Waleria Pride poddała krioprezerwacji swoją zmarłą matkę¹⁶.

Rosyjski awatar

Jedną z najmłodszych organizacji transhumanistycznych we współczesnej Rosji, choć już najliczniejszą i najbardziej znaną na świecie jest Strategiczny Ruch Społeczny „Rosja 2045”, założony w 2011 r. przez rosyjskiego multimilionera Dmitrija Ickowa. W skład ruchu wchodzi obecnie już ponad 20 tys. osób, w tym liczni naukowcy, reprezentujący nauki medyczne, przyrodnicze, techniczne i społeczne. „Rosja 2045” skupia licznych specjalistów z zakresu robotyki, nanotechnologii czy bioinżynierii¹⁷.

Na swojej stronie internetowej władze tej organizacji zamieściły manifest, w którym czytamy, że głównym celem ruchu jest „duchowe oświecenie ludzkości”. Autorzy piszą: *uwazamy, że można zlikwidować starzenie się i nawet śmierć*¹⁸. Działacze Rosji 2045 chcą stworzyć światowe centrum ideologiczne, które pozwoli na rozwój scenariuszy technologicznych przyszłości. Ma to być jednak przede wszystkim międzynarodowe centrum badawcze cyborgizacji, które ma pozwolić na praktyczną realizację głównego technoprojektu ruchu – stworzenia awatara, czyli sztucznego ludzkiego ciała, do którego ma być przeniesiona świadomość człowieka¹⁹.

¹⁶ Szczegółowy wykaz na stronie spółki: <http://kriorus.ru/Krionirovannye-lyudi> [7.03.2013]

¹⁷ <http://2045.ru/> (wszystkie przełożone cytaty pochodzą z rosyjskojęzycznej wersji strony) [7.03.2013]

¹⁸ W oryg. *My schitayem, chto mozhno i nuzhno likvidirovat' starenije i dazhe smert'*.

¹⁹ Ibidem.

Ruch chce dobrać najlepszych ekspertów, którzy mają pracować nad nowym przełomem technologicznym. Obok tego ma być tworzony ogromny projekt marketingowy, obejmujący nie tylko opracowanie specjalnych programów szkoleniowych dla szkół i uniwersytetów, ale także programów informacyjnych dla stacji telewizyjnych, rozgłośni radiowych i dla stron internetowych. Mają być organizowane krajowe i międzynarodowe konferencje, kongresy, wystawy, a także zaplecze produkujące książki, filmy i gry komputerowe. Jednym słowem ma być tworzona kultura związana z ideologią przyszłości, postępowaniem technologicznym, ideą nieśmiertelności, sztuczną inteligencją i cyborgizacją człowieka. Ma być także co roku przyznawana nagroda za wkład w ideę nieśmiertelności²⁰.

Inicjatywa rozpoczęta przez Dmitrija Ickowa i zastępy rosyjskich naukowców nie kończy się jednak na stworzeniu androida, człowieka połączonego interfejsem z komputerem i przyszłych awatarów. Przeniesienie ludzkiej osobowości na nośnik inny niż biologiczny, ma pozwolić na uzyskanie nieśmiertelności, co jednak nie wyczerpuje całej misji. Osobną uwagę organizacja ta poświęca także modelowaniu przyszłych przemian społecznych. Celem ma być m.in. „transformacja ludzkości porównywana z największymi duchowymi rewolucjami w dziejach”. Rosyjscy transhumaniści mówią o stworzeniu „najpełniejszego dialogu między największymi na świecie tradycjami duchowymi, nauką i społeczeństwem”. Nietrudno się domyślić, że chodzi o jakąś formę uniwersalnej religii przyszłości. Cały plan podzielony jest na kilka etapów²¹.

W latach 2020-2025 działacze „Rosji 2045” chcą stworzyć autonomiczny system podtrzymywania życia dla ludzkiego mózgu powiązany z robotem. Jego celem jest ocalenie ludzi, których ciało uległo zniszczeniu w wyniku wypadków lub po prostu zużyciu. Opracowanie takich technologii ma po-

²⁰ Ibidem.

²¹ Ibidem.

zwolnić wrócić do normalnego życia poprzez stworzenie urządzeń hybrydowych, wykorzystujących m.in. bionikę²².

W kolejnym pięcioleciu rosyjscy transhumaniści planują stworzenie sztucznego nośnika (rodzaj „komputerowego mózgu”), na który zostanie przeniesiona ludzka świadomość. Ma to być decydujący krok w stronę „cybernetycznej nieśmiertelności” i powołania do życia „przyjaznej sztucznej inteligencji”. Takie osiągnięcia mają pozwolić m.in. na dowolną modyfikację własnego mózgu²³.

Do 2045 r. ludzka świadomość przeniesiona na sztuczne nośniki ma otrzymać nowe ciała, „znacznie przewyższające te zwykłych ludzi”. Zmiany mają objąć już nie tylko samą istotę człowieka, ale i życie społeczne, politykę, transport czy wytwarzanie energii. Jednym słowem, mają powstać „wstępne warunki do ekspansji w kosmos na dużą skalę”²⁴.

Działacze ruchu tacy jak m.in. Timur Szczukin, Aleksander Kaplan, Maksim Kałasznikow, Aleksander Frołow, Dmitrij Bułatow, Władimir Koniszew, Jelena Tereszina, Siergiej Warfołomiejew, Witalij Dunin-Barkowski, Dawid Dubrowski, Michał Jabłokow czy Akop Nazaretia dążą przekształcenia organizacji „Rosja 2045” w międzynarodowy ruch społeczny. Nie są w tym zresztą odosobnieni, gdyż w Stanach Zjednoczonych istnieje kilkadziesiąt różnych organizacji transhumanistycznych o zasięgu międzynarodowym. Już dziś można mówić istnieniu swego rodzaju „międzynarodówki transhumanistycznej”.

To jednak nie wszystko. Władze ruchu rozpoczęły tworzenie swojej partii politycznej. Nazywać się będzie – „Ewolucja 2045”. Jej celem ma być „realizacja nowej strategii rozwoju ludzkości”. Wśród czternastu punktów manifestu nowej partii znajdziemy m.in. stwierdzenia o stworzeniu z Rosji światowego „think tanku” (ros. *mozgowyy centr*) naukowego, kulturalnego i strategicznego, który stanie się „lokomotywą napędową historii”. Jest mowa

²² Ibidem.

²³ Ibidem.

²⁴ Ibidem.

o budowie „fabryki nowych Ciołkowskich i Einsteinów”, stworzeniu płaszczyzny dialogu między religiami na temat strategii rozwoju ewolucji człowieka, ustanowienie w Dumie stałej komisji, centrum analityczno, które zajmowałoby się strategicznymi prognozami „globalnej przyszłości Rosji, ewolucji człowieka i społeczeństwa, rozwojem nowej strategii rozwoju oraz odpowiednimi inicjatywami ustawodawczymi”. Ostatni punkt pokazuje rozmach całego przedsięwzięcia, a dotyczy opracowania strategii ekspansji ludzkości w kosmos przy wykorzystaniu awatar-technologii na najbliższe 100 lat. Rosja 2045 organizuje coroczny międzynarodowy kongres „Globalna Przyszłość 2045”²⁵.

Podsumowanie

Nowe technologie od zawsze były instrumentem zdobywania przewagi w rywalizacji międzynarodowej. Od wieków wiele nowych wynalazków znajdowało najpierw zastosowanie w sferze wojskowej, by następnie zostać wykorzystanych w sferze cywilnej. Przykładem z ostatnich kilku dekad jest choćby Internet. Obecnie również na całym świecie trwa rozbudowa nowoczesnych programów zbrojeniowych wykorzystujących najnowsze technologie. Wszystkie liczące się kraje świata prowadzą choćby programy badawcze „żołnierza przyszłości”. Jednak różnica między klasycznymi programami zbrojeniowymi, a tymi które rodzą się od ok. dekady pod wpływem transhumanizmu, polega nie tylko na koncentracji na nowym wyposażeniu, lecz przede wszystkim na głębokiej ingerencji w naturę człowieka, łącznie z możliwymi modyfikacjami DNA. Rodzi to zarówno szanse, jak i realne zagrożenia. W bliskiej przyszłości będziemy zapewne świadkami narodzin m.in. „broni genetycznej”. Obecnie przybyło jeszcze jedno pole rywalizacji na globalnej szachownicy – wyścig w budowie postczłowieka, gdzie nadal najsilniejszymi graczami pozostają Stany Zjednoczone i Rosja²⁶.

²⁵ <http://evolution.2045.ru/>; <http://gf2045.com/>.

²⁶ Por. Fukuyama Francis, *Our Posthuman Future: Consequences of the Biotechnology Revolution*, New York: Picador, 2002.

Bibliografia

Campbell H., Walker M., *Religion and Transhumanism: Introducing a Conversation*, "Journal of Evolution and Technology" 2005, Vol. 14, Issue 2.

Dobierzewski J. (red.), *Wokół Szestowa i Fiodorowa, seria: Almanach myśli rosyjskiej*, t. IV, Wydział Filozofii i Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2007

Fukuyama Francis, *Our Posthuman Future: Consequences of the Biotechnology Revolution*, New York: Picador, 2002.

McIntosh D., Human, Transhuman, Posthuman: *Implications of Evolution-by-design for Human Security*, "Journal of Human Security" 2008, Vol. 4, Issue 3.

Novye technologii i i prodolzheniye evolucii cheloveka? Transgumanisticheskij proekt budushchego, LKI, Moskva 2008

Rosyjski Ruch Transhumanistyczny: www.transhumanism-russia.ru,
www.transhuman.ru

Przedsiębiorstwo „KrioRus”: <http://kriorus.ru/>

Rosja-2045: <http://2045.com/>

SUMMARY

RUSSIAN TRANSHUMANISM – ORIGINS AND PRESENT

New technologies have always been an instrument of gaining advantage in international competition. For centuries, new inventions were first used in the military sphere, would then be used in the civil sphere. An example of the last few decades is even the Internet. Also present in the world is being built modern weapons programs using the latest technologies. All major countries of the world even lead research programs “soldier of the future”

However, the difference between conventional armament programs and those that are born a decade ago, under the influence of transhumanism, is not just to focus on the new equipment, but primarily in deep interference in human nature, including possible modifications of DNA. This creates both opportunities and real threats. In the near future we will probably be witnesses of the birth of “genetic weapons”. Today came another field of competition on the global chessboard – race to build posthuman, where still the strongest players are the United States and Russia.